

**XII OGÓLNOPOLSKIE
FORUM HISTORYKÓW
WOJSKOWOŚCI**

RZESZÓW 24-27 czerwca 2014 r.

GRANICE, POGRANICZA I KRESY W HISTORII WOJSKOWEJ

PROGRAM

XII Ogólnopolskie Forum Historyków Wojskowości w Rzeszowie

24-27 czerwca 2014 r.

24 czerwca 2014 roku (wtorek)

Przyjazd uczestników do Rzeszowa i zakwaterowanie w Hotelu Rzeszów - www.hotelrzeszow.com.pl

25 czerwca 2014 roku (środa) – I dzień obrad

8.30-9.00 Rejestracja uczestników w miejscu obrad – Hotel Rzeszów

9.00-9.15 Powitanie gości przez prof. A. Olejko, przewodniczącego komitetu organizacyjnego

9.15-9.30 Wystąpienia gości honorowych

- JM Rektor UR

- prof. Jolanta Kamińska-Kwak (dziekan)

- płk dypl. Wojciech Kucharski/ppłk Tomasz Gdak

- prof. dr hab. Piotr Matusak – Prezes Stowarzyszenia Historyków Wojskowości

9.30-9.50 Wystąpienia z propozycjami i postulatami do całego gremium

9.45 Początek obrad plenarnych – prowadzący dr hab. Andrzej Olejko prof. UR;

9.50-10.10 **dr hab. Maciej Trąbski, Prof. dr hab. Tadeusz Srogosz (Częstochowa)**, Udział oficerów wojska koronnego w wytyczeniu granicy pomiędzy „Ukrainą Polską a Nowo-Rossyą” w latach 1780–1781;

10.10-10.30 **prof. dr. hab. D. Kisielewicz (Opole)**, Walka o polsko-niemiecką granicę na obszarze Górnego Śląska (1919–1921)

10.30-10.50 **prof. nadzw. dr hab. Witold Jarno (Łódź)**, Na granicy dwóch zaborów. Pogranicze kalisko-ostrowskie na przełomie 1918 i 1919 r.;

10.50-11.10 **dr hab. Piotr Semków, prof. AMW (Gdynia)**, Rola Gdańska w systemie granicznym II Rzeczypospolitej;

11.10-11.20 **Przerwa kawowa;**

11.20-11.40 **dr hab. Andrzej Aksamitowski, profesor US (Szczecin)**, Fortyfikacyjna osłona granic II Rzeczypospolitej na kierunku Białoruskiego Obszaru Operacyjnego;

11.40-12.00 **prof. UJK dr hab. Zygmunt Matuszak (Piotrków Trybunalski)**, Batalion KOP „Słobódka” – życie i służba na Kresach;

12.00-12.40 **dr hab. prof. UPH Wojciech Włodarkiewicz (Siedlce)**, Działania wojenne Frontu Ukraińskiego w 1939 roku;

12.40-12.50 **Przerwa kawowa;**

12.50-13.10 **dr hab. Jerzy Kajetanowicz prof. AJD (Częstochowa)**, Granica zachodnia w koncepcjach bezpieczeństwa Polski w latach 1945-1990;

13.10-13.30 **dr hab. Halina Łach (Olsztyn)**, Przemiany w ochronie polskiej granicy wschodniej w latach 1989 -1991;

13.30-15.30 **Przerwa obiadowa**

OBRADY SEKCYJNE

Godzina	Sekcja I	
15.30-15.45	dr Łukasz Różycki (Poznań)	Pogranicze bizantyńsko - arabskie w świetle traktatu De velitatione bellica
15.14-16.00	dr Andrzej Niewiński (Lublin)	Obrona i kontrola pogranicza. Militarna rola Wizny do końca XIII wieku
16.00-16.15	dr Tadeusz Grabarczyk (Łódź)	Udział wojsk zaciężnych w obronie południowo-wschodnich kresów Królestwa Polskiego w latach 1499-1500
16.15-16.30	dr Aleksander Bołdyrew (Piotrków Trybunalski)	Kultura militarna pogranicza na przełomie średniowiecza i nowożytności (na przykładzie Królestwa Polskiego)
16.30-16.45	Przerwa kawowa	
16.45-17.00	Prof. Zbigniew Pilarczyk (Poznań)	Wartość obronna siedzib szlacheckich na kresach południowo-wschodnich Rzeczypospolitej w XVI i XVII wieku
17.00-17.15	dr Karol Kościelniak (Poznań)	Strażnicy granic dawnej Rzeczypospolitej. Wojsko kwarciane w systemie obronnym państwa pierwszej połowy XVII wieku
17.15-17.30	mgr Maciej Roman Hubka (Tomaszów Mazowiecki)	Bitwa pod Ochmatowem 30 stycznia 1644 r.
17.30-17.45	mgr Zbigniew Hundert (Warszawa)	Garnizon wojskowy Kamieńca Podolskiego w latach 1667-1672 – podstawowe problemy
17.45-18.30	Dyskusja	
19.00	Uroczysta kolacja	

Godzina	Sekcja II	
15.30-15.45	dr hab. Renata Gałaj-Dempniak, prof. US (Szczecin)	„Merkuriusz Polski” jako źródło edukacji militarnej i politycznej szlachty
15.14-16.00	dr hab. Robert Kłosowicz, prof. UJ (Kraków)	Płonące pogranicze. Wojny indiańskie w początkowym okresie państwowości Stanów Zjednoczonych
16.00-16.15	dr hab. Tomasz Ciesielski, prof. UO (Opole)	Pogranicze śląsko-czeskie jako teatr tzw. małej wojny w trakcie II wojny śląskiej i wojny siedmioletniej.
16.15-16.30	dr Wojciech Mazurek (Gdańsk)	Wolne Miasto Gdańsk 1807-1814. Na granicy francuskiego Imperium
16.30-16.45		
16.45-17.00	dr Piotr Derengowski (Gdańsk)	Granice dobrego smaku, czyli czego nie wypada pisać oficerowi w dzienniku – na przykładzie dziennika ppłk. Alberta Rogalla
17.00-17.15	dr Adam Buława (Warszawa)	Kadra dowódcza insurekcyjnych oddziałów zbrojnych na prawobrzeżnej Ukrainie w 1863 r.
17.15-17.30	dr Rafał Roguski (Siedlce)	Organizacja Straży Celnej na przykładzie Mazowieckiego Inspektoratu Okręgowego
17.30-17.45	dr Krzysztof Latawiec (Lublin)	Organizacja rosyjskiej straży granicznej w Królestwie Polskim w latach 1851-1914
17.45-18.30	Dyskusja	
19.00	Uroczysta kolacja	

II dzień obrad
26 czerwca 2014 roku (czwartek)
OBRADY SEKCYJNE

Godzina	Sekcja I	
9.00-9.15	dr hab. Jerzy Prochwicz (Piotrków Trybunalski)	Organizacja systemu ochrony granic Państwa w latach 1918-1919
9.15-9.30	dr Paweł Borek (Biała Podlaska)	Walki 9 Dywizji Piechoty o Łuniniec wiosną i latem 1919 roku
9.30-9.45	dr Maciej Bakun (Gdańsk)	Polska mniejszość narodowa na obszarze II Wolnego Miasta Gdańska 1920-1939
9.45-10.00	dr hab. Dariusz Radziwiłłowicz, prof. UWM (Olsztyn)	Rokowania o granice wschodnie polski w rydze w świetle raportu Rajmunda Niholma [Jerzego Stempowskiego]
10.00-10.15	Przerwa kawowa	
10.15-10.30	dr Małgorzata Wiśniewska, dr Aneta Niewęglowska (Siedlce)	Próby destabilizacji sytuacji na kresach wschodnich w dwudziestolecium międzywojennym
10.30-10.45	dr Andrzej Drzewiecki (Gdynia)	„Korytarz polski”, jako specyficzne pogranicze i jego wpływ na zagadnienia obronne w dwudziestolecium międzywojennym
10.45-11.00	mjr dr Adam Szymanowicz (Wrocław)	Pogranicze Prus Wschodnich jako obszar walki wywiadowczej Polski i Niemiec w latach 1918-1939
11.00-11.15	dr Tomasz Wesołowski (Białystok)	Fortyfikowanie granic państw Europy w okresie międzywojennym. Warunki geograficzne, potrzeby operacyjne, możliwości finansowe)
11.15-11.30	Przerwa kawowa	
11.30-11.45	dr Sławomir Sadowski (Bydgoszcz)	Kresy północno - zachodnie w polskiej polityce obronnej w latach 1920 - 1939
11.45-12.00	mgr Agnieszka Jędrzejewska (Łódź)	Jednodniówka <i>Korpus Ochrony Pogranicza 1924-1932</i>
12.00-12.15	st. kustosz Konrad Czernielewski (Łódź)	<i>Szkolenie żołnierzy dla potrzeb Korpusu Ochrony Pogranicza w Okręgu Korpusu nr IV Łódź</i>
12.15-12.30	dr Adam Ostanek (Warszawa)	"Serce w plecaku", czyli o codzienności służby wojskowej w Małopolsce Wschodniej (1921-1939)
12.30-13.00	Dyskusja	
13.00	Obiad	
14.00	Wyjazd do Lwowa	

II dzień obrad

26 czerwca 2014 roku (czwartek)

OBRADY SEKCYJNE

Godzina	Sekcja II	
9.00-9.15	dr hab. Jerzy Grzybowski (Warszawa)	Duszpasterstwo wyznania prawosławnego na terenie Okręgu Korpusu IX w latach 1921-1939
9.15-9.30	dr Zbigniew Moszumański (Warszawa)	Wzmocnienie granicy zachodniej w sierpniu 1939 r.
9.30-9.45	mgr Ewelina Klimczak (Kielce)	Kresowy pogląd na sowieckie życie – stosunek mieszkańców Kresów Południowo-Wschodnich II RP do okupacyjnej władzy sowieckiej (w świetle wybranych raportów, relacji i wspomnień)
9.45-10.00	dr hab. Maciej Franz, prof. UAM (Poznań)	Na pograniczach wojny na Morzu Śródziemnym. (Wojna brytyjsko-włoska na wodach Erytrei i brytyjsko-francuska na wodach libijsko-syryjskich 1939-1940)
10.00-10.15	Przerwa kawowa	
10.15-10.30	dr hab. Jerzy Gapys (Kielce)	Położenie ludności polskiej w Małopolsce Wschodniej (Galicja) w świetle materiałów wywiadowczych Armii Krajowej 1941-1944
10.30-10.45	dr hab. Zdzisław Cutter, prof. AJD (Częstochowa)	Oficerska Szkoła Saperów w dziejach ziemi przemyskiej lat 1944-1946
10.45-11.00	dr Mariusz Kardas (Gdynia)	Wybrzeże gdańskie jako pole bitwy w 1945 roku. Na obrzeżach działań wojennych frontu wschodniego
11.00-11.15	mgr Robert Pietrygała (Wrocław)	Wojska saperskie w rozminowaniu Przełęczu Dukielskiej w latach 1945-1948
11.15-11.30	Przerwa kawowa	
11.30-11,45	ppłk dr Krzysztof Nowacki (Wrocław)	Udział Śląskiego Okręgu Wojskowego w ochronie granicy państwowej oraz odbudowie i zagospodarowaniu ziem zachodnich w latach 1945-1955
11-45-12.00	dr Łukasz Nadolski (Bydgoszcz)	Starcia graniczne Izraela i Syrii w latach 1967-1973
12.00-12.15	mgr Piotr Dobrowolski (Warszawa)	Biuletyn Oświatowo-Propagandowy Korpusu Ochrony Pogranicza pomocą metodyczną bibliotekarza w promocji czytelnictwa i prowadzeniu biblioteki
12.15-12.30	mgr Jan Tymiński (Gdańsk)	Flotylla rzeczna Marynarki Wojennej z lat 1919-1939 w historiografii polskiej po 1945 roku
12.30-13.00	Dyskusja	
13.00	Obiad	
14.00	Wyjazd do Lwowa	

Międzynarodowa sesja
I WOJNA ŚWIATOWA I JEJ NASTĘPSTWA
W WYMIARZE HISTORYCZNO-WOJSKOWYM

27czerwca 2014 roku (piątek) – Lwów

OBRADY PLENARNE

10.00 Wystąpienia otwierające obrady:

- przedstawiciel władz lokalnych;
- gen. prof. P.P. Tkaczuk (przedstawiciel AWL we Lwowie);
- wystąpienie przedstawiciela polskiej dyplomacji w Ukrainie
- prof. A. Olejko – przedstawiciel polskich organizatorów

- 10.40-11.00   **dr hab. prof. O. M. Sukhyi (Lwów)**, Pierwsza Wojna Światowa w świetle współczesnej ukraińskiej historiografii;
- 11.00-11.20   **dr Richard Lein (Austria)**, Koniec armii. Austro-Węgry i front rosyjski w Pierwszej Wojnie Światowej;
- 11.20-11.40   **dr hab. prof. V. E., Holubko (Lwów)**, Brzeski traktat pokojowy z 1918 r. jako prolog ukraińsko- polskiego konfliktu;
- 11.40-12.10   **Przerwa kawowa**
- 12.10-12.30   **dr hab. prof., V.V., Trofymovych (Lwów)**, Ukraińskie i polskie kwestie w końcowym etapie Pierwszej Wojny Światowej;
- 12.30-12.50   **prof. nadzw. dr hab. Zdzisław Jagiełło (Wrocław)**, Uwarunkowania ochrony granicy wschodniej II Rzeczypospolitej w latach 1918-1939;
- 12.50-13.10   **dr hab. Wiesław Bolesław Łach, prof. UWM (Olsztyn)**, Konflikt polsko-litewski o Sejneńszczyznę w latach 1919-1920;
- 13.10-13.30   **Dyskusja**
- 13.30-14.30   **Obiad**
- 14.30-16.00   **Zwiedzanie Akademii Wojsk Lądowych im. Petra Sahajdecznego we Lwowie**

OBRADY SEKCYJNE

Sekcja I PROBLEMY HISTORIOGRAFII, ŹRÓDŁOZNAWSTWA ORAZ ZABYTKOZNAWSTWA		Godzina	Sekcja II STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE	
prowadzący: dr hab. prof. O. M. Sukhyi; dr hab. Aleksander Smoliński, prof. UMK			prowadzący: dr hab. prof. S. Troyan; prof. dr. Jonas Vaičenonis	
dr hab. doc. S. V., Terskyi (Lwów)	Zabytki Pierwszej Wojny Światowej w Galicji Wschodniej	16.00-16.10	dr hab., S. N. Kacharaba (Lwów)	Kościelna polityka Habsburgów w Galicji na początku Pierwszej Wojny Światowej
dr hab. doc. O. Y., Demyanuk (Łuck)	Źródła do dziejów Wołynia czasów Pierwszej Wojny Światowej	16.10-16.20	dr hab., prof. S. S. Trojan. (Kijów)	Niemcy: przygotowania do wojny
dr doc. A. O., Naumenko (Kijów)	Mykoła Holovin i jego oceny Pierwszej Wojny Światowej	16.20-16.30	dr doc. Y. V., Burakov (Lwów)	Dyplomacja Wielkiej Brytanii w przededniu Wielkiej Wojny
Dr doc. V. S. Vyzdryk (Lwów)	Kwestie przedstawiania Pierwszej Wojny Światowej w radzieckiej historiografii - etapy badań historycznych	16.30-16.40	dr doc. L. V. Trofymovych (Lwów)	Legiony Polskie w latach Pierwszej Wojny Światowej
dyskusja		16.40-17.00	dyskusja	
dr doc. L. Y. Pytlovana (Lwów)	Angielska karykatura jako odbicie dziejów stosunków międzynarodowych na przededniu Pierwszej Wojny Światowej	17.00-17.10	prof. dr hab. Waldemar Rezmer (Toruń),	Ochrona polskiej granicy na Kujawach i Pomorzu 1919-1921;
prof. dr hab. J. Karwat (Poznań)	Historiografia niemiecka powstania wielkopolskiego 1918/1919	17.10-17.20	prof. dr. J. Vaičenonis (Kowno)	Związek Szaulisow w ochronie granicy Litwy w latach trzydziestych XX-ego wieku
dr hab. A. Smoliński, prof. UMK (Toruń)	Refleksje na temat pochodzenia i ewolucji znaczenia pojęć „barwa” oraz mundur i uniform w Polsce na przykładzie wybranych publikacji słownikowych i encyklopedycznych	17.20-17.30	dr hab. doc. V. V. Hulay (Lwów)	Idea <Pierwszej Wojny Światowej> w dyskursie międzyetnicznych konfliktowych relacji na Zachodniej Ukrainie podczas Drugiej Wojny Światowej
		17.30-17.40	prof. dr hab. Janusz Odziemkowski (UKSW Warszawa),	Ochotnicy z kresów północno-wschodnich w formacjach Wojska Polskiego w 1919 r.;
dyskusja		17.40-18.00	dyskusja	

OBRADY SEKCYJNE

Sekcja III WOJSKOWA NAUKA I TECHNIKA		Godzina	Sekcja IV SZTUKA WOJENNA I TAKTYKA	
prowadzący: dr hab. doc. A. I. Kharuk, dr hab. Andrzej Olejko, prof. UR			prowadzący: dr hab. prof., V.V., Trofymovychł; prof. dr hab. Lech Wyszczelski	
dr hab. doc. A. I. Kharuk	Służba oraz bojowe zastosowanie samolotów „Anade” podczas Pierwszej Wojny Światowej	16.00-16.10	dr hab. I. S., Pechenyuk (Kijów)	Rekrutacja do Rosyjskiej Armii Imperialnej w latach Pierwszej Wojny Światowej
dr hab. prof. N. O. Ryzheva (Mikołajów)	Wzmocnienie Floty Czarnomorskiej w przededniu Pierwszej Wojny Światowej	16.10-16.20	dr doc. I. I. Furman (Kijów)	Stawianie zapór minowych z pomocą łodzi podwodnych w basenie Morza Czarnego podczas Pierwszej Wojny Światowej
dr, doc. O.P. Krasiuk (Lwów)	Rozwój rozpoznania artyleryjskiego w latach Pierwszej Wojny Światowej	16.20-16.30	dr O. O., Furtes	Ukraińscy Strzelcy Siczowi w Pierwszej Wojnie Światowej – taktyka działania
dr doc. L. P. Kryvyziuk (Lwów)	Historia powstania czołgu	16.30-16.40	dr O. S. Ivakhiv.,	Rosja
dyskusja		16.40-17.00	dyskusja	
dr Tomasz Neubauer, dr Kszysztof Nowakowski (Gdynia)	Flotylla Pińska w obronie granic w okresie międzywojennym – wybrane problemy	17.00-17.10	dr A. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk (Warszawa)	Ochotnicza Legia Kobiet w obronie Lwowa 1918-1919
dr Tomasz Matuszak (Piotrków Trybunalski)	Koncepcje wykorzystania polskich wojsk balonowych w latach 1918-1939	17.10-17.20	ppłk Tomasz Kopański (Warszawa)	7. eskadra lotnicza w wojnie polsko-ukraińskiej
		17.20-17.30	dr Witold Rawski	Granica polsko-słowacka 1918-1919
		17.30-17.40	prof. dr hab. L. Wyszczelski (Siedlce)	Polskie plany wojenne na wypadek wojny z ZSRR w dwudziestolecu międzywojennym
dyskusja		17.40-18.00	dyskusja	

28 czerwca 2014 roku (sobota)

9.00 – śniadanie

9.30 – wyjazd do Lwowa

10.00 – „Lwów przez pryzmat historii militarnej” -zwiedzanie miasta

14.00 – wyjazd w drogę powrotną do Polski

Planowane przybycie do Rzeszowa około godz. 16.00-17.00

Organizatorzy zastrzegają sobie możliwość zaistnienia zmian w powyższym planie wynikających z przyczyn niezależnych od nich. Godzina powrotu do Rzeszowa, uzależniona jest w dużej mierze od sprawności pracy ukraińskich i polskich służb granicznych. Mimo podjętych przez Organizatorów starań mających na celu maksymalne przyspieszenie procesu odprawy paszportowo-celnej trudno jest przewidzieć jej ostateczny czas.

**XII OGÓLNOPOLSKIE
FORUM HISTORYKÓW
WOJSKOWOŚCI**
RZESZÓW 24-27 czerwca 2014 r.

ORGANIZATORZY

